

METROPOLY – BUDAPEST EURÓPAI METROPOLISZ

Budapest gazdasági stratégiájának előkészítése

1

STRATÉGIAI FEJLESZTÉSPOLITIKAI ORIENTÁLÓ TANULMÁNY

Vezetői összefoglaló

Budapest átfogó gazdasági stratégiájának kidolgozása érdekében kezdeményezett többkörös egyeztető folyamat eredményét foglaljuk össze az alábbi tanulmányban. A kihívás – a főváros országos jelentőségű növekedési programjának megalkotása – jellegéből adódóan mindez egy több éves folyamat máig előállt információmélységét jelenti, amely támaszkodik a lakossággal (Futurbia), a fejlesztői szakmával és a gazdasági élet szereplőivel folytatott többkörös diskurzus eredményeire (Metropoly program és Duna programok).

A tanulmány olyan komplex személetet képvisel, amelyben a helyi gazdaság fejlesztése nem választható el Magyarország és a Közép- és Délkelet-Európai tér geopolitikai erőviszonyainak alakulásától, a nemzeti fejlesztéspolitika célrendszerétől, a helyi gazdasági szereplők nagytérségi törekvéseitől és Budapest várostérség valódi vonzáskörzetében jelen lévő városi közösségek érdekeitől. Meggyőződésünk szerint az európai hatalmi és gazdasági tér átalakulása legalább olyan fajsúlyos keretfeltétele egy sikeres városi növekedéspolitikának, mint a gazdasági szektorok fejlődési tendenciáinak és a külföldi értékesítési lehetőségeknek a számba vétele. Tanulmányunkban nem foglalkozunk városműködtetési kérdésekkel, mivel az eszköze és nem feltétele a hosszútávú növekedési pályára állásnak.

Megközelítésünk szerint a városi gazdaság növekedésének feltétele a metropolisz léptékű versenyképesség megteremtése. Regionális versenyképességünk ebben az értelemben azt jelenti, hogy Budapest és vonzástérsége a befektetésekért és betelepülőkért folytatott európai és globális városversenyben más városi térségekkel, életterekkel versenyez. A vetélkedésben az adottságaikat, helyzetüket és a pillanatnyi fejlődési momentumot kihasználni képes várostérségek – mint Bécs, Szingapúr vagy Vancouver – robbanásszerűen képesek betörni a globális irányító központok elit klubjába. Minthogy Budapest számára mind az adottságok, mind a helyzeti előny – amely ráadásul a kelet-európai és délkelet-ázsiai új orientáció óta egyre kedvezőbb – biztosított, a megfelelő pillanat azonosítása kulcsa a sikeres kitörésnek.

A budapesti városlakókkal és városhasználókkal folytatott jövőstratégia-alkotás, csakúgy, mint az „új gazdaság”, azaz a kreatív ipar és az innováció-orientált

szektorok szereplőivel folytatott beszélgetéseink legfőbb megállapításai olyan felismeréseket fogalmaztak meg, amelyek körvonalazzák a várostérségi gazdaság kitörési pontjait:

2

- A globális gazdaság számára kiemelkedő szerepe van annak a helyi tudástőkének és kreativitásnak, amely a globális (szak)tudás helyi elterjesztését, adaptálását segíti elő. Budapest adottságai ezen a téren Európában feltétlenül kiválóak, de globális szinten is kiemelkedők.
- Budapesten a kreatív gazdaság növekedési trendje nem ingott meg a válság hatására. Jelenleg is alakulnak új piaci együttműködések, az invenció folyamatos, szakmai klaszterek szerveződnek.
- Nemzetközi szinten kiemelkedő teljesítményt nyújt a budapesti mobil- és információtechnológiai klaszter, valamint a humán medicinák kutatóorientált klasztere, a MediPólus. Komoly önszervező dinamikát mutat a kulturális intézmények marketingszervezete, a Budapesti Kulturális Klaszter.
- Szervezetlenül, de jelen van több más, klaszterre fejleszthető szakmai együttműködési kezdeményezés, például a média- és filmipar, vagy a településmarketinggel kapcsolatos közösségi kommunikáció és szolgáltatásai területén.
- Az „új gazdaság” szereplői kritikával élnek a közigazgatással szemben, amely alkalmatlan a közösségigazgatási teendők ellátására. Mielőbbi paradigmaváltást sürgetnek egy városlakókkal együttműködő, átlátható, növekedés-orientált közmenedzsment rendszer kialakítása érdekében.
- Az egészségügy már most is a hazai GDP közel 10%-át jelenti, de hosszabb távon még inkább növekvő jelentőségű lehet Budapest számára is. Ez az a terület, ahol a meglévő tudástőke alkalmazásával, a kapacitások optimalizálásával és célzott bővítésével regionális szinten is versenyképesek lehetünk.

A jövőben potenciális kiugrási lehetőséget biztosító szektorok meghatározását követően a tanulmányban ezen szektorok további növekedési feltételeit kerestük. Ehhez segítségül hívtuk a világ több pontján már bizonyítottan eredményeket hozó kreatív városfejlesztés eredményeit. Megállapítható, hogy a kreatív gazdaságnak otthonadó várostérség:

- vonzó és egyedi környezet kínál: unikális városszemélyiség,
- nemzetközi szinten pozícionált (város-brand) és hálózatba kapcsolt,
- kreatív (önszabályozó) és közösségre nyitott városmenedzsmenttel irányított,
- hálózatos szerkezetű, identitásközpontok összekapcsolt rendszeréből álló nagyvárosi térség,
- gazdaságát a szakmai együttműködések, klaszterek nagy száma és dinamizmusa jellemzi,
- sokkultúrájú és a kultúrák közötti különbségekből újat alkotni képes.

A fenti kritériumok érdekében a kreatív város felé megtett lépéseket összegezzük az utolsó fejezetben, kiemelve Budapest nemzetközi hálózatokban betöltött vezető

szerepének további támogatását, a Duna, mint fejlesztési tengely és városbrand jelentőségét, valamint a várostérség belső hálózatainak és identitásközpontjainak fejlesztését. Javaslatot teszünk egy nemzetközi tapasztalatok alapján kifejlesztett és helyi viszonyokra alkalmazott metropolisz-menedzsmentszervezet és egy tervezési platform létrehozására a fejlesztési elképzelések összehangolása érdekében.

3

A tanulmány megállapításainak hitelességét megmérjük a korábban már bevont gazdasági szereplők és szakemberek széles körével, illetve vitára bocsátjuk a városfejlesztői és közigazgatási szakma, valamint a civil szektor számára. Szándékaink szerint Budapest 2010 végén elfogadásra kerülő Gazdaságfejlesztési Stratégiája olyan konszenzusos, és az alkotók személyes meggyőződése által támogatott javaslatcsomag lesz, amely képes a közhatalmi függést kiiktatva önállóan irányítani a várostérség növekedését.